

Vaikutusten arviointi

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista säädetyn lain (SOVA-laki, 200/2005) 3§:n mukaan suunnitelman tai ohjelman ympäristövaikutukset on selvitettävä ja arvioitava, jos suunnitelman tai ohjelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kainuun suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointiryhmä (SOVA-työryhmä) on käsitellyt Kainuun liiton Venäjä-strategiaa 2021-2027 tuomalla eri alojen asiantuntemusta arviointityöhön, keskustelemassa arvioinnin toteutuksesta ja tuloksista sekä tekemällä vaikutusten arvioinnin. Arviointi on laadittu painopisteittäin, sekä huomioiden läpileikkaavan teeman (taulukko 2). Vaikutusten tarkastelussa on käytetty apuna tarkastuslistaa Venäjä-strategian vaikutusten arviointiin. SOVA-työryhmä on vaikuttanut ohjelman valmisteluun ja kokoontunut arvioimaan ohjelmaa 28.5.2020 ja 8.4.2021. Vaikutusten arviointi on toteutettu yleispiirteisellä tasolla tarkastelun keskittyessä strategian eri painopisteisiin. Arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä, koska yleispiirteinen ja pitkä aikaväli (2021-2027) toteutuu myös välillisesti eri vaikutusketjujen kautta.

Vaikutukset ilman strategiaa eli niin sanottu 0-vaihtoehto.

Venäjästrategian toteuttamisen ympäristövaikutukset ovat pääsääntöisesti positiivisia ja Venäjä-strategian toteuttamatta jättämisellä suurin vaikutus on väestöön. Mikäli venäjästrategian mukaisia painopisteiden toimenpiteitä ei kuitenkaan toteutettaisi, todennäköisesti esille tuodut asiat toteutuisivat muutenkin osittain. Venäjäyhteistyö on vahvaa Kainuussa ja tätä edistää myös Euregio Karelian yhteistyöstrategia 2021-2027 sekä Barentsin ohjelman 2019-2023 tavoitteet.

Vaikutusten arvioinnin yhteenveto

Venäjästrategia on tavoitteiltaan yleispiirteinen ja tästä johtuen vaikutusten arviointi on yleispiirteistä. Venäjästrategian vaikutusten arviointiin vaikuttaa tulevaisuuden ennakkoinnin epävarmuus. Ohjelman toimenpiteiden myönteisten vaikutusten todennäköinen toteutuminen vaihtelee. Lisäksi strategian toimenpidesuosituksilla on muitakin myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia, joita ei ole kaikkia pystytty arvioimaan. Venäjästrategian luonnoksen vaikutuksia on arvioitu kahden vaihtoehdon kautta eli toteutuvan ja niin sanotun 0-vaihtoehdon kautta. Koronaepidemian vaikutukset tulevat todennäköisesti näkymään strategian käytäntöönpanossa ja toteutuksessa, mikä vaikuttaa osaltaan myös vaikutuksiin. Merkittävimmät myönteiset vaikutukset kohdistuvat kaikissa painopisteissä väestöön ja kulttuuriympäristöön. Läpileikkaava teema ottaa huomioon YK:n kestävän kehityksen mukaisen toimintaohjelman Agenda 2030 mukaiset periaatteet (kulttuurisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävä toiminta), joiden katsotaan vaikuttavan positiivisesti kaikkiin painopisteisiin.

Taulukko 1. Vaikutusten arvioinnin arviointiasteikko

++	Merkittäviä myönteisiä vaikutuksia	+/-	Sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia
+	Myönteisiä vaikutuksia	-	Kielteisiä vaikutuksia
0	Ei todennäköistä vaikutusta	--	Merkittäviä kielteisiä vaikutuksia

Taulukko 2. Venäjä-strategian vaikutusten arviointi painopisteittäin.

Painopisteet	Arvioidut vaikutukset				
	Vaikutukset väestöön	Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin	Alue- ja yhdyskuntarakenteelliset vaikutukset	Vaikutukset kulttuuriympäristöön	Taloudelliset vaikutukset
Arjen hyvinvointi ja osaaminen	++	+	+	++	+
Elinkeinojen kehittäminen	++	+/-	+	+	+
Saavutettavuuden infra	+	+/-	+	+	+
Läpileikkaava teema: Sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristöllinen kestävyys	+	+	+	+	+

Tarkistuslista

Vaikutukset väestöön: terveyteen, turvallisuuteen, palveluihin, yhteisöllisyyteen, asumisviihtyvyyteen, virkistysmahdollisuuksiin, koulutukseen, työllisyyteen, hyvinvointiin, sukupuolien väliseen tasa-arvoon.

Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin: luonnon monimuotoisuuteen, eliölajeihin, kasvillisuuteen, maaperään, vesistöihin, ilmaan, ilmastotekijöihin, kuormitukseen/päästöihin, uusiutuviin/uusiutumattomiin luonnonvaroihin, luonnonvarojen hyödyntämiseen.

Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen: aluerakenteeseen, yhdyskuntarakenteen hajautumiseen/tiivistymiseen, energian kulutukseen, liikennejärjestelmiin, jätteiden määrään.

Vaikutukset kulttuuriympäristöön: kulttuuriin, kulttuuriperintöön, maisemaan, maisemakuvaan- ja imagoon, muinaisjäänneksiin, rakennettuun ympäristöön.

Vaikutukset talouteen: aluetalouteen, yritystoimintaan, kuntatalouteen, kustannustehokkuuteen, alue- ja yhdyskuntatalouteen.